

Technologický plán stavební obnovy, restaurátorského zásahu a sochařské výzdoby výklenkové kaple v obci Bílenec.

Nálezový stav XII/2015:

V čase vypočtu nákladové ceny námi předkládaného nabídkového položkového rozpočtu se objekt kaple nacházel ve stavu po dokončení transferu. Zděné těleso kaple bylo stavebně staticky připraveno a následně došlo za pomoci speciálního autojeřábu uvolněno v nezakladové části vyzdívky a přesunuto na dočasnou základnu mimo původní místo. Po zbudování nového základu byla kaple opětovně osazena na nově vybudovaný betonový základ a na částečně podezděnou soklovou část. Transfer byl odborně řešen specializovanou stavební společností.

Zadání:

Zadáním námi předkládané cenové kalkulace pro realizace celkové obnovy výklenkové kaple, společně s restaurátorským zásahem a zhotovením kopií chybějící sochařské výzdoby je Obecní úřad Petrohrad v zastoupení starostkou obce Jitkou Dondovou. Podklady pro přípravu rozpočtu byly získány jednak na místě samém, dále pak z archivních materiálů a dobových fotografií. Rozpočet je koncipován jako položkový tak, aby v případě potřeby byly jednotlivé činnosti zcela přehledné. K současné realitě možností čerpání finančních prostředků je s touto kalkulací předložena alternativní kalkulace, která v případě omezených finančních prostředků nabízí řešení realizace s ohledem na logickou postupnost pracovních postupů do více etap.

TECHNOLOGICKÝ PLÁN:

Práce na stavební obnově výklenkové kaple započnou především na zděné části. Nejprve však bude proveden podrobný průzkum celého objektu. Dojde k podrobné fotodokumentaci nálezového stavu všech článků a na podkladě výsledku bude vypracován restaurátorský záměr pro příslušné dekorativní a sochařské články. Z výsledku vyhodnocení nálezového stavu bude vypracován k posouzení restaurátorský záměr.

STAVEBNÍ OBNOVA

Zdivo

- Zdivo smíšené-vyškrabání spár cca do hl. 2 cm
- Oplach tlakovou vodou zděné části
- Dozdívky vypadlých částí zdiva v plochách, hran a rohů a vyložení pro profilaci
- Doplnění maltových výplní spár zdiva, injektáž trhlin
- Přezdění 2/3 štítového nástavce z cihel

Volné výplně maltových spár zdiva budou odstraněny a dojde k jejich nové výplni vápenno cementovou maltou. Za pomoci tlakové vody dojde k očištění a odstranění prachových částí. Následně bude zapotřebí provést dozdvíky poškozených, či zcela chybějících částí vyzdívky. Otevřené trhliny, praskliny budou injektovány řídkým cementovým pačkem. Nutným zásahem bude přezdění cca 2/3 štítového nástavce. V míře možné bude využito původního materiálu. Uvedeným postupem dojde k celkovému zpevnění zděného tělesa kaple a tím bude dále zabezpečeno předchozí stavebně statické zajištění, které bylo nutno provést ještě před samotným transferem.

Omítky

- Vyrovnání podkladu líce zdiva VC maltou
- Provedení křížového podhozu VC maltou
- Jádrová VC omítka
- Vrchní štuková omítka hlazená
- Sanační omítka v soklové partii
- Obnova a rekonstrukce profilace říms
- Zpevnění zbytků původních omítek
- Fasádní silikonový nátěr 2x

Pro provedení nových omítek je zapotřebí zajistit vyrovnání podkladu vnějšího líce smíšeného zdiva. S tím společně budou restaurátorským způsobem zajištěny zbytky původních vápenných omítek. Postup bude součástí předloženého restaurátorského záměru a doložen závěrečnou restaurátorskou zprávou. Nové omítky budou v míře možné imitovat provedení omítek původních. Jak co do použitého materiálu tj. dosažením povrchu struktury za použití odpovídajícího velikosti zrna písku, ale tak také především způsobem závěrečné povrchové úpravy hlazením. Omítky budou prováděny klasickou ruční technologií s řemeslným citem bez nutnosti absolutních rovin ploch a hran. Obdobně tomu bude u obnovy tažených profilovaných říms. Pro soklovou část v rozpočtu doporučujeme cca do výška 1m provést sanační opatření vhodnou omítkovou maltou.

Kamenosochařské práce

- Rekonstrukce - nový dřík pravého sloupu
- Rekonstrukce - nová hlavice pravého sloupu
- Rekonstrukce - nová patka sloupu
- Rekonstrukce nové - nové kamenné konzole pod sochy
- Restaurování - dřík levého sloupu
- Restaurování - hlavice levého sloupu
- Restaurování - profilace korunní římsy

Některé kamenosochařské práce lze eventuelně zajistit ještě před samotným stavebním zásahem. Jedná se především o výrobu nových kamenných článků (rekonstrukce). Pro realizaci bude použit vhodný pískovec z lokalit lomů Božanova, oblasti Teplic nad Metují. Práce budou provedeny na základě předložených dílenských výkresů, případně modelovým způsobem dle rozměrů a tvarů dochovaných párových článků. Výroba je zajištěna převážně ruční metodou a povrch, struktura kamene bude přizpůsobena původnímu řemeslnému rukopisu. Způsob restaurování stávajících kamenných prvků bude předložen k odsouhlasení v restaurátorském záměru.

Montážní kamenické práce

- Osazení toskánského sloupu, hlavice a patka
- Osazení kamenných plastik ve štítu
- Osazení kamenných plastik nad soklem
- Osazení kamenných hlaviček andělů
- Osazení kamenných konzol pod sochy

Práce na osazování jednotlivých kamenných článků jsou prováděny klasicky za pomoci textilních vázacích prostředků a autojeřábu. V případě menších prvků je lze běžně zazdít do předem připraveného stavebního otvoru. Pevné a bezpečné spojení k zděnému tělesu kaple zajistí nerez. kotvení.

Štukatérské práce

- Obnova plastické výzdoby reliéfu "Božího oka"
- Restaurování omítky s nápisem v nice

Štukový, nízký reliéf božího oka je v současné době proveden z tvrdé cementové malty. Pravděpodobně je však pod touto vrstvou původní štukový fragment. Podrobný restaurátorský průzkum ověří nálezovou situaci a bližší postup restaurátorského zásahu bude popsán v Restaurátorském záměru. Restaurátorský zásah na obnově nápisu, který je umístěn v nice na vápenné omítce bude vyžadovat z části zpevnění podkladní omítky a její vhodné doplnění. Samotný text, bude-li jej možno doplnit bude proveden jednotně s torzem rukopisu nápisu původního. Z dobových fotografií však vyplývá, že nika byla původně určena jako místo pro umístění malovaného obrazu s dřevěným orámováním. Restaurátorský záměr bude řešit postup a použité materiály k obnově nápisu.

Sochařská výzdoba

- Rekonstrukce - kopie kamenné plastika ve štítu 2x
- Rekonstrukce - kopie kamenné plastika nad soklem 2x
- Restaurování - sousoší Nejsvětější trojice ve štítu
- Restaurování - hlava anděla z vápence ve štítu
- Restaurování - hlava anděla z vápence nad soklem

Z velké části se sochařská výzdoba z výklenkové kaple nedochovala. Ze stávající je ve štítě částečně zazděné sousoší nejsvětější trojice. Restaurátorský zásah bude popsán a předán k odsouhlasení jako součást Restaurátorského záměru. Dále se na fasádě nacházejí zazděné vápencové hlavičky andělů. Rekonstrukční práce na zhotovení nových kopií původních soch potřebují i svůj čas na badatelskou činnost. Samotná realizace nových plastik vyžaduje vypracování 1/3 modelů, které poslouží k vzájemnému posouzení odborných pracovníků památkové péče a výtvarníka – restaurátora spolu s investorem. Následně po tomto budou zhotoveny sádrové realizační modely 1 : 1 sloužící pro kamenosochařskou reprodukci charakterem sekané kopie do vhodného sochařského pískovce.

Závěrem

Celková stavební obnova výklenkové kaple spolu s dekorativní a sochařskou výzdobou, jak svým charakterem restaurování a nebo rekonstrukcí formou zhotovením kopií je náročným úkolem nejen co do kvality řemeslných, restaurátorských a výtvarných postupů, tak také celou organizací všech dodávek řemesel. Je nutná spolupráce s odbornými pracovníky příslušného památkového ústavu, kde bude zapotřebí i část badatelské činnosti. Některé pracovní postupy jsou na sebe navázány a jiné je možno řešit samostatně. Čerpání finančních prostředků může být omezené a tak také by mohlo docházet k nesouladu v logickém postupu technologického plánu obnovy. Očekávaným výsledkem všech prací na objektu výklenkové kaple je kompletní obnova či rekonstrukce této hodnotné nemovité kulturní památky. Zachováním autenticity historického vzhledu a hodnoty řemesla našich předků bude doplněno o nově zhotovené články jak ve štku, tak i v kameni. Samostatnou kapitolou je reprodukční práce na zhotovení nových sochařských děl světců. Odborným pracím, tak jak je výše popsáno budou vždy předcházet konzultační schůzky a základním dokumentem ještě před zahájením jednotlivých pracovních postupů bude předložený a odsouhlasený Restaurátorský záměr.